

**СЕКРЕТАРІАТ УПОВНОВАЖЕНОГО ВЕРХОВНОЇ РАДИ
УКРАЇНИ З ПРАВ ЛЮДИНИ**

Схвалено рішенням Координаційної ради
з питань реалізації національного
превентивного механізму
при Уповноваженому Верховної Ради
України з прав людини
(протокол № 1 від 15 листопада 2018 року)

**ПОРЯДОК
відбору і навчання моніторів для здійснення
моніторингових візитів
до місць несвободи**

Київ
2018

1. Загальні положення

1. Цей порядок визначає механізм відбору і навчання моніторів та видачі їм доручення для участі у моніторингових візитах відповідно до статті 19-1 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини» (далі – Закон).

2. Фізичні особи, які висловили бажання взяти участь у моніторингових візитах у місця, зазначені у пункті 8 статті 13 Закону, відповідають критеріям і пройшли відповідний відбір мають право бути моніторами.

3. На засіданні Координаційної ради головою ради затверджується персональний склад робочої групи щодо попереднього відбору кандидатур моніторів, яка налічує 7 осіб, до якої входять 4 представники громадських об'єднань і 2 представники від Секретаріату, а також заступник голови Координаційної ради від Секретаріату, який є керівником цієї групи.

На першому засіданні робочої групи необхідно:

- обрати секретаря;
- визначити загальну кількість сформованої групи кандидатів у монітори;
- напрацювати основні принципи формування групи (на умовах регіонального балансу або галузевого – за напрямками);
- визначити дату початку та закінчення подання документів;
- затвердити анкету кандидата в монітори;
- окреслити список питань, які обов'язкові для включення до плану проведення навчання;
- визначити дату проведення засідання, на якому здійснити попередній відбір учасників;
- скласти протокол засідання.

2. Попередній відбір

1. Оголошується конкурс на участь у базовому тренінгу моніторів для місць несвободи шляхом винесення відповідного оголошення в засобах масової інформації та забезпечення отримання електронних анкет від кандидатів і узагальненого реєстру (списку) таких осіб.

2. Претенденти на участь у тренінгах мають відповідати таким базовим критеріям монітора:

- досягти повноліття громадянина України;
- мати базову вищу профільну освіту;
- не мати непогашеної судимості;
- не перебувати на державній службі;
- підписати декларацію монітора (етичний кодекс монітора) та дотримуватись її положень

3. На конкурс особа має подати анкету встановленого зразка (додаток 3) та розгорнутого мотиваційного листа, у якому пояснити наміри й причини бути монітором НПМ.

4. Пріоритетною, але не обов'язковою під час відбору кандидатів на навчання у базовому тренінгу буде рекомендація діючого монітора та регіонального представника або координатора взаємодії із громадськістю Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини в регіоні, області.

3. Навчання

1. Навчання здійснюватиме організація, визначена рішенням Координаційної ради за угодженим планом проведення навчань.

2. До програми тренінгу входять:

- загальні питання НПМ (історія, місія, завдання, становлення та розвиток НПМ в Україні);
- визначення, особливості, класифікація місць несвободи в Україні;
- мінімальний стандарт належного поведіння в місцях несвободи;
- принципи і методи моніторингу місць несвободи;
- вивчення досвіду роботи НПМ зарубіжних країн;
- організація взаємодії з державними органами.

3. За підсумками успішного навчання на тренінгу організація, що проводила навчання, видає особі свідоцтво про участь у тренінгу.

4. Затвердження кандидатур та видача доручень

1. На підставі отриманого від визначеної організації списку осіб, які успішно пройшли навчання та отримали відповідні свідоцтва, робоча група на засіданні приймає рішення про направлення подання Уповноваженому з рекомендацією видання доручень на право здійснення моніторингових візитів до місць несвободи.

2. Уповноважений у разі позитивного рішення видає персональні доручення спочатку лише на 3 моніторингові візити, а в подальшому на термін, який визначає одноособово.

3. Монітор підписує декларацію монітора (додаток 1) та зобов'язання про нерозголошення персональних даних (додаток 2), які надаються Департаменту реалізації національного превентивного механізму Секретаріату Уповноваженого.

4. Доручення моніторам видаються Уповноваженим або представником Уповноваженого.

5. Реєстр виданих доручень веде Департамент реалізації національного превентивного механізму Секретаріату Уповноваженого.

6. У разі порушення етичних норм і принципів, а також з огляду на обставини, що перешкоджають виконанню обов'язків монітора, Уповноважений достроково анулює повноваження особи відповідно до виданого доручення.

Декларація монітора НПМ

1. Керуватися високими моральними принципами і ставити пріоритет прав людини вважати вище за інтереси будь-якої особи, організації, політичної партії або державної установи.
2. Дотримуватися законів України й міжнародних стандартів у сфері прав людини.
3. Працювати згідно з Декларацією монітора НПМ (далі—Декларація) готуючи візит, в ході моніторингового візиту та під час постмоніторингової діяльності.
4. Інформацію, отриману під час візитів, розголошувати тільки в узагальненому вигляді й після узгодження із керівником і членами моніторингової групи.
5. Не розголошувати інформацію про дату та обставини візиту до місця несвободи до початку візиту, в тому числі в соціальних мережах.
6. Персональні дані людей, які стали відомі під час моніторингу, розповсюдженню не підлягають.
7. За будь-яких обставин незалежно, яку саме організацію представляє монітор, дотримуватися принципів неупередженості та об'єктивності під час моніторингу, а також у ході висвітлення результатів відвідувань місць несвободи.
8. Не давати обіцянок приватного характеру особам, які перебувають у місцях несвободи.
9. Підтримувати ефективні та професійні стосунки із представниками Департаменту НПМ, які ґрунтуються на взаємній повазі й розумінні законної й рівної ролі кожного в процесі протидії катуванням та жорсткому поводженню.
10. Дотримуватися мандата НПМ, з повагою ставитися до представників адміністрації закладу, який є об'єктом моніторингу, поводитися з ними чемно та ввічливо, недопускати образливих висловлювань на їхню адресу.

Загальні правила монітора НПМ

1. У разі участі в конкурсі на посаду монітора особа має надати повну й об'єктивну інформацію про себе (стан здоров'я, наявність судимостей, перебування на державній службі, робота в місцях несвободи).
2. Монітор повинен знати та вміти застосовувати необхідні нормативні документи, що регулюють діяльність місць несвободи.
3. Монітор повинен систематично, якісно й у визначений термін виконувати функції, які покладені на нього/неї (брати участь у моніторингових відвідуваннях не менше тричі на рік, своєчасно готувати й надавати звіти за підсумками візитів, долучатися до постмоніторингової діяльності).
4. Монітор має усвідомлювати й миритися із тим, що він/вона може бути недопущений до бесіди з деякими особами, яких утримують в місцях несвободи, в тому випадку, коли така бесіда може бути небезпечною для будь-якої сторони або зашкодити правосуддю.
5. У випадку зустрічі зі знайомими особами з числа осіб, які перебувають у місцях несвободи, або з числа представників персоналу, монітор має інформувати керівника групи та може заявити про самовідвід.
6. У разі виявлення фактів жорстокого поводження в місці несвободи монітор повинен негайно повідомити про це інших членів моніторингової групи, і передусім керівника моніторингової групи.
7. За умови набрання чинності обвинувального вироку суду щодо монітора Координаційна рада ставить питання про відсторонення його від роботи.
8. Монітор у жодному разі не повинен отримувати або виконувати будь-які доручення утримуваних осіб у місцях несвободи; передавати будь-які речі або інформацію, а у разі виникнення таких ситуацій – відмовлятися, пояснюючи мандат монітора, і негайно повідомляти інших моніторів або уповноважених осіб.
9. Робота у складі НПМ здійснюється на добровільних засадах та неоплачується. Монітори можуть претендувати на відшкодування витрат на проїзд, харчування та проживання від організації, в якій вони перебувають.
10. Повноваження монітора підтверджуються персоналізованим дорученням Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини.

11. Монітор може бути усунутим від роботи у НППМ за неналежну поведінку або невиконання покладених на нього/неї обов'язків та/або за порушення декларації монітора.
12. Процедура відсторонення монітора та/або позбавлення доручення повинна бути справедливою й публічною.

За порушення декларації монітора чи правил поведінки монітор може бути позбавлений права здійснювати за дорученням моніторингові функції в межах діяльності НППМ України.

Положення декларації монітора та правил поведінки приймаю та зобов'язуюсь виконувати

П І Б (підпис)

дата

Уповноваженому Верховної Ради
України з прав людини
Денісовій Л.Л.

ЗОБОВ'ЯЗАННЯ
про нерозголошення персональних даних

Відповідно до статті 10 Закону України «Про захист персональних даних» від 1 червня 2010 року № 2297-VI зобов'язуюсь не розголошувати у будь-який спосіб персональні дані інших осіб, що стали відомі мені у зв'язку з участю у моніторингових візитах до місць несвободи у межах діяльності національного превентивного механізму в Україні.

Підтверджую, що зобов'язання буде чинним після припинення мною діяльності, пов'язаною з обробкою персональних даних, крім випадків, установлених законом.

_____/_____/

«__» _____ 201__ р.

(підпис)

АНКЕТА
Базовий тренінг з моніторингу місць несвободи (НПМ)

1. Прізвище, ім'я, по батькові
2. Дата народження
3. Номер телефону
4. E-mail
5. Постійне місце проживання
6. Освіта
7. Освітньо-кваліфікаційний рівень
8. Місце роботи/навчання/сфера діяльності
9. Спеціалізація
10. Чи маєте непогашену судимість?
11. Чи маєте досвід роботи у місцях несвободи?
12. Чи може Вам надати рекомендацію діючий монітор, регіональний представник, координатор? Якщо так, вкажіть прізвище.
13. Чи є Ви членом громадської організації? Якщо так, вкажіть якої? (вказати повну назву, контакти)
14. Чому Ви вирішили стати монітором? (не більше 500 слів)
15. Чи маєте досвід моніторингу місць несвободи? Якщо так, вкажіть, який саме (не більше 200 слів)
16. Скільки часу готові витратити щомісяця для участі у візитах?

Я, _____

(ПІБ)

даю згоду на обробку персональних даних.